

30.11.2020

POL-2020-78521

Ylitarkastaja Ilmari Kosonen

Eduskunnan hallintovaliokunta

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi räjähdaineiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä (HE 235/2020 vp.)

Poliisihallituksen lausunto

Poliisihallitus toimii tämän lain perusteella lupaviranomaisena lähtöaineasetuksen alaan kuuluvien tuotteiden osalta. Lakimuutos on seurausta räjähteiden lähtöaineiden markkinoille saattamisesta ja käytöstä annetun asetuksen (EU) N:o 98/2013 korvautumisesta uudella asetuksella (EU) 1148/2019. Näkemykseni mukaan sekä asetuksen että nyt vireillä olevan lakiehdotuksen muutokset ovat kannatettavia ja parantavat räjähdeturvallisuutta sekä tietojensaantimahdollisuuksia kyseisten aineiden mahdollisista väärinkäyttöyrityksistä.

Kiinnitän kuitenkin huomiota eräisiin seikkoihin, joilla on vaikutusta edellä mainitun asetuksen ja lain toimeenpanoon käytännön tasolla. Ensiksikin uuden asetuksen (1148/2019) liitteen I tuotekatteen osalta voidaan todeta, että rikkihapon siirtäminen luvanvaraisten räjähteiden lähtöaineiden joukkoon on haasteellinen, koska käytännössä kyseisen aineen tarpeesta ja vuosittaisesta kulutuksesta muualla kuin ammattikäytössä ei ole luotettavaa tietoa. Tämä saattaa aiheuttaa huomattavan lupahakemusten määrien kasvun, sillä kyseisellä aineella on runsaasti käyttötarkoituksia. Tällä hetkellä sitä on ollut suhteellisen vapaasti saatavilla esimerkiksi autotarvikeliikkeistä, apteekeista ja erilaisista puhdistustarvikkeisiin ja remontointiin keskittyvistä yrityksistä. Kyseessä on EU-tason terrorismin torjuntaa koskeva toiminto, joka edellyttää ammatillista osaamista ja riittävää resursointia. Nykyisillään lupamäärät lähtöaineiden osalta ovat pysyneet kohtuullisen tarkasti hallituksen esityksessä mainitun n. 150 kappaleen vuosittaisessa määrässä, mikä on ollut hallittavissa. Mikäli määrä tästä vielä nousee, tulee resurssitarve olla huomioituna. Rajoitettujen, siis lupaa vaativien aineiden lista voi myös muuttua lyhyelläkin aikavälillä, jolloin tilanne voi tämänkin osalta muuttua myös tarvittavan resurssin osalta. Resurssitarve korostuu myös siksi, että moniviranomaistehtävänä oleva asia lisää työmäärää.

Toisena asiana haluan esittää, että laissa ei ole otettu kantaa asetuksen (EU) 1148/2019 10 artiklan mainitsemiin velvollisuuksiin järjestää asiaan liittyvää koulutusta eri tahoille, eikä myöskään määritely, että kenen vastuulle tämä kuuluu. Haluan painottaa, että nämä asiat tulee olla selvillä lain tullessa voimaan, koska räjähteiden lähtöaineita koskevat asiat jakaantuvat useiden eri viranomaistahojen toimialoille.